

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 338.658.82

В.В. КИРИЧЕНКО,
д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну,
І.О. ТАРАСЕНКО,
Київський національний університет технологій та дизайну

Фінансове планування в системі управління фінансовими результатами підприємства

У статті розглянуто проблему розвитку системи фінансового планування. Проаналізовано підходи щодо визначення поняття фінансового планування, обґрунтовано переваги центрів фінансової відповідальності в управлінні фінансовими результатами підприємства.

Ключові слова: фінансове планування, фінансовий план, сучасні методи фінансового планування, центр фінансової відповідальності.

В.В. КИРИЧЕНКО,
д.э.н., профессор, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
И.О. ТАРАСЕНКО,
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Финансовое планирование в системе управления финансовыми результатами предприятия

В статье рассмотрена проблема развития системы финансового планирования. Проанализированы подходы к определению понятия финансового планирования, обоснованы преимущества центров финансовой ответственности в управлении финансовыми результатами предприятия.

Ключевые слова: финансовое планирование, финансовый план, современные методы финансового планирования, центр финансовой ответственности.

This paper considers the problem of development of financial planning. Analysis of approaches to the definition of financial planning, the main areas of greater efficiency in creating a financial plan for the company.

Keywords: financial planning, financial plan, modern methods of financial planning, center of financial responsibility.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми удосконалення методів фінансового планування в системі управління фінансовими результатами обумовлюється тим, що планування діяльності є основою роботи будь-якого підприємства. Впровадження фінансового планування – необхідна умова для фінансового забезпечення розширення кола виробничих засобів, досягнення високої результативності виробничо-господарської діяльності, створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства. Ринок ставить високі вимоги до якості пла-

нування, оскільки нині за негативні наслідки своєї діяльності відповідальність несе підприємство. За нездатності врахувати несприятливу ринкову кон'юнктуру підприємство стає банкрутом і підлягає ліквідації з відповідними негативними наслідками для засновників.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемі фінансового планування присвятили свої праці українські та зарубіжні вчені, зокрема М.М. Александрова, Т.Е. Белялов, М.Д. Білик, Н.Г. Виговська, Н.В. Колчина, Л.П. Павлова, В.В. Ковальов, Г.Г. Кірейцев, С.О. Маслова.

Фінансове планування – це процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами їх формування і напрямками цільового використання згідно з виробничими і маркетинговими показниками підприємства, які передбачено на плановий період. Фінансовий план є важливим елементом бізнес-плану, який складається для обґрунтування конкретних інвестиційних проектів, а також для управління поточною та стратегічною фінансовою діяльністю. В управлінні господарською діяльністю підприємства планування займає основне місце, є організаційним початком всього процесу реалізації обґрунтованих напрямів подальшого розвитку підприємства. Саме тому питання вдосконалення системи планів на підприємстві, втілення нових прогресивних методів планування і прогнозування стають сьогодні необхідними, оскільки стимулюють використання наявних і прихованих ресурсів та підвищують економічну ефективність фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства [1].

Фінансове планування деякими авторами розглядається як процес розробки системи фінансових планів і фінансових стандартів для забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, досягнення високої ринкової вартості підприємства, задоволення потреб власників, кредиторів та держави по виплаті дивідендів [2, с. 24]. Фінансове планування передбачає планування всіх доходів і напрямків витрат грошових коштів з метою досягнення високого рівня результативності та розвитку підприємства.

У процесі фінансового планування встановлюється оптимальна пропорція між фінансовими і матеріальними ресурсами. У процесі складання проекту фінансового плану здійснюється критичний підхід до показників виробничого плану, виявляються і використовуються невраховані в них внутрішньогосподарські резерви, обґрунтовуються шляхи більш ефективного використання виробничої потужності підприємства, більш раціонального витрачання матеріальних ресурсів, підвищення якості продукції (робіт, послуг), розширення асортименту та розвитку нових напрямів діяльності. Разом із тим фінансове планування покликане визначити оптимальні пропорції у сфері фінансових відносин, тобто забезпечити раціональне співвідношення між обсягом, темпами зростання виробництва і фінансовими ресурсами підприємства, між бюджетними, власними та кредитними ресурсами, що спрямовуються на розширення виробництва. З огляду на зазначене, фінансовий план є документом, в якому відображаються фінансова стратегія і способи її реалізації, що забезпечує прибутковість, платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, а в цілому – збільшення доходів власника.

Фінансове планування націлене на виконання завдань господарської діяльності і дозволяє: виявити можливості отримання доходів від основної діяльності; оцінити достатність коштів для виконання поточних завдань; оцінити очікувану фінансову результативність (прибутковість); оцінити потребу в інвестиціях, в тому числі для подальшого розвитку; визначити суми готівкових надходжень і видатків та збалансувати їх.

Фінансове планування – це складний процес, що включає в себе такі етапи: аналіз фінансової ситуації; розробка загальної фінансової стратегії підприємства; складання поточних фінансових планів; коригування, ув'язка і конкретизація фінансового плану; розробка оперативних фінансових планів.

Сферою застосування фінансового планування є створення, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів на всіх етапах від виробництва до споживання валового внутрішнього продукту. Фінансове планування відображає вартісний бік економіки, тобто в його основі зосереджена грошова оцінка явищ і процесів економічного життя суспільства, що дає змогу визначити найефективніші варіанти фінансового забезпечення планових показників, завдань і передбачуваних заходів [3].

Призначенням фінансового планування є вирішення таких основних завдань: (1) забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, необхідними для його нормальної господарської діяльності, включаючи розширене відтворення основних засобів підприємства, формування обігових коштів, матеріальне стимулювання, забезпечення соціальних потреб працівників; (2) здійснення контролю за господарсько-фінансовою діяльністю підприємства та за утворенням і використанням матеріальних, трудових і грошових ресурсів [3].

Метою статті є визначення сучасних методів та ключових факторів успішного функціонування системи фінансового планування на підприємстві в контексті управління фінансовими результатами.

Виклад основного матеріалу. Нині фінансове планування потребує використання нових принципів організації. Його зміст та форми суттєво змінюються у зв'язку з новими економічними умовами та соціальними орієнтирами розвитку економіки і суспільства.

Система планування, що склалася в організаціях за останні роки, має низку серйозних недоліків, основними з яких є: затягнення процесу планування у часі; відсутність оцінки ефективності операційного важеля та запасу фінансової стійкості; переважання затратного механізму у ціноутворенні.

Успіх фінансового планування, безумовно, залежить від методів, які будуть обрані для цього процесу. Одним із сучасних методів фінансового планування у сфері ефективного управління витратами і прибутком є методика управління витратами за центрами фінансової відповідальності (ЦФВ), яка ґрунтується на класифікації витрат і виділенні методів планування і контролю для прийняття управлінських рішень [4]. Управління за центрами відповідальності є однією з підсистем, що забезпечують внутрішньофірмове управління. В рамках такої підсистеми можна оцінити внесок кожного підрозділу в кінцеві результати діяльності підприємства, децентралізувати управління витратами, а також здійснювати моніторинг процесу формування цих витрат на всіх рівнях управління, що в цілому істотно підвищуватиме економічну ефективність господарювання.

Центр фінансової відповідальності (ЦФВ) – структурний підрозділ або група підрозділів, які здійснюють операції, кінцевою метою яких є оптимізація прибутку; здатні надавати безпосередній вплив на прибутковість; відповідають перед вищим керівництвом за реалізацію встановлених цілей і дотримання рівнів витрат в межах встановлених лімітів.

Мета системи управління за ЦФВ полягає у підвищенні ефективності управління підрозділами підприємства на основі узагальнення даних про витрати і фінансові результати діяльності кожного центру відповідальності з тим, щоб виникаючі відхилення можна було віднести на конкретного керівника.

Управління прибутком на основі організації ЦФВ безпосередньо стосується роботи внутрішніх структурних служб і

підрозділів підприємства, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень по окремих аспектах формування, розподілу і використання прибутку і несуть відповідальність за результати цих рішень.

Мета застосування методики управління прибутком по ЦФВ – оцінка, прогнозування та досягнення оптимального обсягу прибутку, рентабельності та ефективності діяльності центрів фінансової відповідальності і підприємства в цілому. В науковій літературі виокремлюють такі етапи управління прибутком на основі організації ЦФВ:

1. Дослідження особливостей функціонування окремих структурних підрозділів з позицій їх впливу на окремі аспекти формування та використання прибутку.
2. Визначення основних типів центрів відповідальності в розрізі структурних підрозділів підприємства.
3. Формування системи прав, обов'язків і міри відповідальності керівників структурних підрозділів, визначених як ЦФВ.
4. Розробка і доведення центрам відповідальності планових (нормативних) завдань у формі поточних або капітальних бюджетів.
5. Забезпечення контролю за виконанням встановлених завдань центрами відповідальності шляхом отримання відповідної інформації (звітів), її аналізу і встановлення причин відхилень.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Застосування такої методики сприятиме отриманню вичерпної інформації про витрати і доходи по кожному цен-

тру відповідальності, при цьому в ході аналізу виявлятимуться ділянки, де найчастіше виникають відхилення, а також види продукції з низькою рентабельністю. Основу такого підходу становить аналіз структури постійних і змінних витрат, маржинального доходу і формування прибутку в цілому по підприємству. У свою чергу, прогнозування прибутку і рентабельності в залежності від зміни обсягів виробництва, цін на продукцію, величини змінних або постійних витрат стане основою для зміцнення фінансового стану підприємства, прийняття більш ефективних управлінських рішень для розвитку ділової активності та вдосконалення процесу виробництва національних підприємств.

Список використаних джерел

1. Колчина Н.В. Финансы предприятий // Н.В. Колчина, Г.Б. Поляк, Л.Н. Павлова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА. – 2003. – 447 с.
2. Вороб'їв Ю.Н. Фінансовий менеджмент // Ю.Н. Вороб'їв [навч. посібник] – Сімферополь: Таврія, 2007. – 640 с.
3. Татьяна Л.С. Роль фінансового планування на підприємстві в умовах ринкового господарювання / Л.С. Татьяна // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – Бердянськ. – 2010. – №1(9). – С. 78–83.
4. Управление затратами и прибылью. Концепция финансового планирования в корпорациях [Електрон. ресурс] / Режим доступу: http://mirznani.com/info/upravlenie-zatratami-i-pribylyu-kontseptsiya-finansovogo-planirovaniya-v-korporatsiyakh_237503

О.В. КОВАЛЬ,

аспірант, Хмельницький університет управління та права

Проблеми податкового регулювання суб'єктів індустрії програмної продукції в Україні

У статті розкрито недоліки податкового регулювання суб'єктів індустрії програмної продукції в Україні. Здійснено моніторинг його ефективності. Запропоновано шляхи вирішення проблем податкового регулювання суб'єктів індустрії програмної продукції, а також удосконалення окремих норм Податкового кодексу України.

Ключові слова: податок, податкове регулювання, суб'єкти індустрії програмної продукції, критерій ефективності, подвійне оподаткування.

А.В. КОВАЛЬ,

аспірант, Хмельницький університет управління та права

Проблемы налогового регулирования субъектов индустрии программной продукции в Украине

В статье раскрыты недостатки налогового регулирования субъектов индустрии программной продукции в Украине. Осуществлен мониторинг его эффективности. Предложены пути решения проблем налогового регулирования субъектов индустрии программной продукции, а также совершенствования отдельных норм Налогового кодекса Украины.

Ключевые слова: налог, налоговое регулирование, субъекты индустрии программной продукции, критерий эффективности, двойное налогообложение.

О. KOVAL,

post-graduate student, Khmelnytsky University of management and law

Problems of tax regulation of the subjects of software product industry in Ukraine

The article reveals the shortcomings of the tax regulation of subjects of software industry in Ukraine. Monitored its effectiveness. Proposed solutions to the problems of tax regulation of subjects of software industry, as well as the improvement of certain norms of the tax code of Ukraine.

Keywords: tax, tax regulation, subjects of software industry, the criterion of effectiveness, double taxation.